

Vi skal tro på de unge! – Der er brug for en national handleplan med fokus på de unges trivsel

Af Otto Ohrt, formand for Sund By Netværket og sundhedschef i Aarhus Kommune

Da Sundhedsstyrelsen i sidste måned offentliggjorde danskernes seneste sundhedsprofil, var det især de unges mistrivsel, der stjal billedet.

Ingen tvivl om, at de unge med deres besvarelse i sundhedsprofilen sender en stærk besked. Vi kan ikke lukke øjnene for, at næsten hver fjerde af de danske unge mistrives. MEN det er altså ikke ensbetydende med, at vi skal tale de unge ned i et hul. Vi skal lytte mere til de unge, gå i dialog og udfordre de unge, og ikke mindst skal vi som samfund give de unge muligheden for at tage magten tilbage over deres egen sundhed og trivsel.

Vi skal samtidig i den kommunale verden lade de unge inspirere os, skubbe til os og tage ansvar og udleve deres drømme. Det er ikke mindst vigtigt på sundhedsområdet, så vi får vist de mange initiativer, de unge selv tager for deres egen sundhed og trivsel, men så sandelig også for deres medborgeres sundhed og trivsel.

Unge trivsel en vigtig investering

At unge trives og generelt er sunde er afgørende for, at de eksempelvis gennemfører deres uddannelse. Uddannelse er afgørende for ligheden i sundhed, så på den måde hænger investeringerne sammen og er meget afhængige af hinanden. Vi er derfor nødt til at tage de unges trivsel alvorligt, for løser vi ikke den problemstilling, kommer det til at ramme både de unge og vores samfund på så mange andre parametre.

Der er derfor også brug for en ny national handleplan, der sikrer, at der på alle områder og i alle sektorer er fokus på de unges trivsel. I forhold til hvor stor indflydelse unges trivsel har på andre elementer af de offentlige investeringer, så er det oplagt at gøre den til en fast del af finansloven, så vi sikrer, at investeringerne i de unges trivsel bliver en del af den kommunale indsats, indsatsen på uddannelsesstederne, understøttelse af familierne osv., så der sker en sammenhængende indsats.

Vi er nødt til at tænke unges trivsel ind i det nære sundhedsvæsen

Vi har et fantastisk sundhedsvæsen i Danmark, men når det kommer til psykisk sårbarhed og mental sundhed, så har vi svært ved at håndtere udfordringerne. Der er ikke en sikker diagnose, lægerne kan stille, og i kommunerne bliver ansvaret for de unges trivsel efter folkeskolen ofte delt ud på så mange, at det bliver til ingens ansvar.

Og det er bestemt ikke, fordi der ikke er gode forsøg på at ændre på situationen. I Aalborg Kommune har man styrket arbejdet med den mentale sundhed og samarbejdet med uddannelsesinstitutionerne, og i Sund By Netværket har vi netop kørt et stort projekt i Sønderborg, Silkeborg, Holstebro og Aarhus Kommune, hvor vi sammen med erhvervs- og produktionsskolerne har arbejdet med at fremme elevernes mentale og fysiske sundhed, motivation og handlekompetence.

Det er denne vej, vi skal videre ud af, og dette skal integreres og sammen med sundhedsfremme og forebyggelse have et stærkere fokus i udviklingen af det nære sundhedsvæsen. Samtidig er vi nødt til at investere i den nødvendige viden sammen med de unge. Vi er derfor nødt til at have obligatoriske sundheds- og trivselsmålinger hos de 15-25-årige, så vi hele tiden bliver klogere på, hvor udfordringerne er.

Vi skal give de unge magten tilbage

Men selv om der ikke er nogen tvivl om, at vi fra samfundet og sundhedsvæsenets side skal spille en rolle, så begår vi en kæmpe fejl, hvis vi tror, at det alene løser de unges trivselsproblematikker. Hvis vi som en del af WHO-familien i Sund By Netværket kigger ud i verden, er Island et godt eksempel på, at kommunerne skal arbejde med de beskyttende faktorer, der omgiver børn og unge. Siden 1998 har Reykjavik haft en politisk beslutning om at satse på de unge og har etableret et stærkere samarbejde mellem skolevæsen, politi, foreningsliv og forældre. Alle skoler har siden da haft en forebyggelsesplan, herunder kompetencestyrkende fag og tættere samarbejde med politi. Men det er især fokus på forældresansvar, der har haft den største betydning.

Lad de unge få lov at inspirere os

Der er behov for, at alle parter tænker i nye løsninger, og at vi bevæger os væk fra et systemperspektiv til stedet at arbejde ud fra et borgerperspektiv. De unge skal i højere grad selv med i løsningerne, så vi tager udgangspunkt i deres ønsker og behov, så de unge får mulighed for at vise, at de ikke bare er en sårbar, ja nogen gange næsten ynkelig gruppe, som man kan få indtryk af, når man ser på mediernes dækning af de unges sundhed.

Kigger vi på sundhedsområdet, ser vi masser af eksempler på seje danske unge, der inspirerer os og udvikler vores sundhedsvæsen. Fx Foodmakerne i Aarhus, der arbejder med mad og fællesskaber, de studerende i Social Sundhed i København, Aarhus og Herning, der er frivillige brobyggere for sårbare menneskers vej rundt i sundhedsvæsenet, Vejle Kommunes unge fællesskaber i naturen i Spor 18-indsatsen, eller All In i Københavns Kommune, der lader børn og unge råde i det sociale og pædagogiske arbejde.

Sundhedsprofilen chokerer os, når vi ser på en ungdom, der så skarpt melder ud, at de mistrives. Men lad os undgå, at sundhedsprofilen bliver en selvopfyldende profeti, der tager sejheden ud af de unge. Lad os i stedet kigge indad og erkende, at vi hverken som kommunalt system eller som samfund har fået skabt de rammer, der sikrer et fælles ejerskab over for udfordringen.

Lad os samtidig bruge anledningen til at udvikle vores sundhedsvæsen, så mental sundhed og sundhedsfremme og forebyggelse får en større plads. En plads, der ikke bare skal udfyldes af systemet, men som skal give plads til civilsamfundets og familiens ansvar og ikke mindst til en fantastisk ungdom, der, når den får lov, ofte viser, at den har mange af de løsninger, som vi som system så desperat selv jagter.

Sund By Netværket

har 53 kommuner som medlemmer. Netværket understøtter det danske folkesundhedsarbejde ved at skabe synergi i samarbejdet mellem kommuner, regioner, nationale aktører og WHO.